Parallelsessie Beraad en Advies, 17 juni 2021
Nieuw Afval- en grondstoffenbeleid
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer R. van Breemen
Raadsgriffie:	mevrouw E. van Bekhoven
Fracties:	Stadsbelang-Democraten Gorinchem-CDA-PvdA-SGP/ChristenUnie - VVD-D66-SP-GroenLinks-Gorcum Actief- Fractie van Maaren
Portefeuillehouder:	de heer J. van der Geest
Ambtelijk:	de heer T. Sprong
Notulen:	notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom. Hij licht het programma voor deze sessie toe.

Nieuw Afval- en grondstoffenbeleid

Met verwijzing naar de op 1 oktober jl. gehouden I&O-sessie en diverse reeds verzonden RIB's, heeft er op 20 mei jl. een dubbele I&O-sessie plaatsgevonden waarin de Strategienota cs met de gemeenteraad is besproken.
In bijgaand raadsvoorstel vragen wij u over te gaan tot vaststelling van het nieuwe afval- en grondstoffenbeleid.

Wethouder Van der Geest leidt de bespreking in. Hij verwijst naar de rijks ambities met betrekking tot het afvalbeleid. In oktober 2020 is een analyse besproken en de aandachtspunten. In mei is het nieuwe beleid besproken in een I&O-sessie. In Molenlanden is hierover al positief besloten.

De heer Bahlmann bedankt voor het nieuwe beleid. Het terugbrengen van het aantal kilo's restafval is een goed doel. Hij heeft vertrouwen in de nota. In de I&O-sessie is gesproken over bronscheiding. Met het pasjessysteem zijn in het verleden negatieve ervaringen geweest. Hij hoopt dat het nu beter gaat. Met betrekking tot het invoeren van diftar is hij nog niet overtuigd van het positieve effect. Zorg in ieder geval voor voldoende containers. Het is fijn dat bestelauto's weer welkom zijn op het afvalbrengstation. Huisvuilwagens zouden gebruikt kunnen worden voor reclame voor het systeem. Milieustraat is een betere naam voor het afvalbrengstation.

De heer Bil merkt op dat het goed is te proberen stappen te maken in de richting van circulariteit. Met enkele maatregelen is hij minder blij. Het verbeteren van de inzameling is een goede zaak. De circulariteit moet bevorderd worden en het moet strenger gehandeld worden met de controle. GroenLinks is er niet van overtuigd dat het pasjessysteem gaat werken. Hij verwijst naar het stappenplan. Afvalinzameling verbeteren tevreden mee. Circulariteit bevorderen. Het bijplaatsen van afval moet verminderen maar door het pasjessysteem zal het juist toenemen.

De heer Bahlmann vraagt of de heer Bil een andere oplossing ziet.

De heer Bil merkt op dat het grootste probleem is de bijplaatsingen en daar zijn betere oplossingen voor met betere voorlichting, meer ophaalmomenten voor grof afval en dergelijke.

De heer Van Willigen is verbaasd dat de heer Bil nu al weet dat er meer bijplaatsingen komen.

De heer Bil vindt het logisch dat het gaat gebeuren. Er wordt wel meer gecontroleerd, maar de capaciteit is beperkt.

Mevrouw Van Oversteeg wijst op de cijfers in de nota over het aantal kilo's restafval; dat is het grootste probleem en het pasjessysteem is daar een goede oplossing voor.

Mevrouw Dansen verbaast zich over de verbazing over bijplaatsingen. Ze woont in de binnenstad en er staat altijd rommel bij containers. Dat wordt alleen maar erger als er ook sloten op gezet worden.

De heer Bil vervolgt zijn betoog. De oplossing is vooral verleiden. Afvaltoerisme wordt niet voorkomen door het pasjessysteem. Het verplaatst zich naar buiten het gebied van Waardlanden. Het is geen duurzame redenering. Variabele kosten worden ingevoerd voor restafval vanuit huis en via het pasjessysteem. Dat is goed maar wel jammer. Als het effect duidelijk is wil hij dat wel proberen. Hij vraagt wel aandacht voor mensen die veel restafval hebben vanwege incontinentiemateriaal of kattengrit. Over het ophalen van grof afval moeten afspraken gemaakt worden. In deze vorm kan GroenLinks niet instemmen met het afvalbeleid.

De heer Van Willigen merkt op dat het afvalprobleem opgelost moet worden en dat het niet gratis kan. Hij vraagt in hoeverre de heer Bil vindt dat de burger hieraan moet bijdragen.

De heer Bil weet dat het geld moet kosten maar hij doelt op een prikkel, ophaalafspraken moeten gemaakt kunnen worden en die kosten kunnen verwerkt worden in het tarief.

De heer Van Willigen concludeert dat alle burgers dan de kosten van het ophalen van grof vuil moeten dragen.

De heer Bil zegt dat dit nu ook al gebeurt.

De heer Van Santen meent dat grof vuil eenmaal per mand wordt opgehaald. De VVD gelooft in zelfstandige besluitvorming van de inwoners. Begin met goede voorlichting. Voor een optimaal resultaat ook meer handhaven. Nieuwe middelen en technieken gebruiken, maar de communicatie niet vergeten. Het is goed dat er een signaal gegeven wordt als een container vol is. De ontwikkelingen op het gebied van nascheiding moeten ook goed gevolgd worden. Er zijn drie problemen: bijplaatsing, afval dumping en bedrijfsafval. Hij voorziet problematiek bij de beoordeling door de poortwachter bij de milieustraat. Hier moet een goed plan voor gemaakt worden. Hij vindt het jammer dat de raad niet is meegenomen in de verschillende vormen van diftar. Hij stemt in met de verbeteringen maar heeft wel aarzeling bij vergaande maatregelen. Het plan lijkt wat snel te gaan. Een evaluatie kan wat later gepland worden.

De heer Bahlmann vraagt als de wethouder kan aangeven hoe de bijplaatsingen in andere gemeenten gaan, of dat dan een overweging kan zijn om erin mee te gaan.

De heer Van Santen denkt dat wel. Dat is niet echt naar voren gekomen bij de informatie over andere gemeenten. Het zou een goede aanvulling zijn.

Mevrouw Van Oversteeg bedankt voor het stuk gedegen voorbereiding. Haar fractie kan zich er in vinden. Het is nodig om het doel te behalen. Zij sluit zich aan bij argumenten over circulariteit en duurzaamheid. Het is belangrijk om te benadrukken dat de principiële gedachte erachter logisch is. Hoe meer je verbruikt hoe meer je moet betalen. Wel moet er aandacht zijn voor mensen met veel restafval door incontinentiemateriaal en dergelijke. Er is ook geen goed ander alternatief. Eerdere pogingen hebben niet tot resultaat geleid. Ook

moet er aandacht zijn voor bijplaatsingen. Het is goed dat daar maatregelen voor komen. Het gaat om een gedragsprobleem dus informatie en handhaving zijn belangrijk.

Mevrouw Dansen heeft niet voldoende antwoorden gekregen na de vorige bijeenkomst. Diftar heeft niet haar voorkeur, wel nascheiding. Zij wijst op het feit dat er in de binnenstad geen gft containers zijn.

De heer Bahlmann merkt op al gevraagd te hebben rekening te houden met voldoende ondergrondse containers.

Mevrouw Dansen is niet gerustgesteld.

Mevrouw Van Oversteeg heeft begrepen dat er gewoon gft containers komen voor appartementen en bovenwoningen.

Mevrouw Dansen wil dat graag op papier zien want het staat niet in het voorstel.
Er is een verkeerde insteek gekozen. Mensen straffen omdat ze te veel afval hebben is geen goed middel. Belonen voor goed gedrag is beter.

De heer Van Willigen vraagt hoe mevrouw Dansen beloond wil worden voor positief gedrag.

Mevrouw Dansen geeft alleen mee aan de wethouder dat hij in die richting moet zoeken. Ze heeft de cijfers van Waardlanden gezien. Het zou beter kunnen gaan met Waardlanden en met de gemeente. Zij vindt het onverstandig om zulke grote kosten te maken. Een camera plaatsen bij containers waar veel bijplaatsingen zijn is een goed idee. Zij zal tegen het voorstel gaan stemmen.

De heer Tekir merkt op dat we minder afval willen, afval scheiden en de afvalstoffenheffing niet laten toenemen. Er is veel energie gestoken in het voorstel. De discussie spitst zich toe op de pasjes. Ervaringen elders laten een verdeeld beeld zien. Dat maakt de keus niet makkelijk. Het onderwerp leeft in de stad. Men wil duidelijk meedenken. Alles afwegende meent hij dat een keuze niet zo maar gemaakt kan worden. Het zou niet gek zijn om een referendum te organiseren.

De heer Van Santen vraagt of dat alleen over de pasjes zou moeten gaan of ook over diftar.

De heer Tekir antwoordt dat dit met elkaar verbonden is, maar het pasjessysteem is onderwerp van gesprek in de stad en dat komt ook samen met diftar.

De heer Van Willigen geeft hulde voor de stukken met de congruente gedachtenlijn. Het is een groot probleem. Niets doen is geen optie. We moeten enorm terug in het aantal kilo’s restafval, want de kosten voor het Rijk worden steeds hoger. De vervuiler moet betalen.

De heer Tekir merkt op dat de afvalstoffenheffing steeds toeneemt en dat doet de gemeenteraad, niet het Rijk.

De heer Van Willigen zegt dat de gemeente ook wordt geconfronteerd met heffingen voor het storten van restafval. We zullen bijplaatsingen houden en pas na een half jaar pasjes zal het verminderen. Het zal helpen om inzicht te geven in de kosten.

De heer Tekir stelt voor de inwoners zelf te laten beslissen en vraagt wat DG hiervan vindt.

Mevrouw Dansen vraagt hoe de heer Van Willigen dit weet.

De heer Van Willigen zegt dat hij dit via het internet heeft ontdekt. Hij vindt een referendum overbodig; bij de enquête was er een goede respons van 481 reacties. Mensen

hebben zelf geen ervaring met pasjes, dus bij een referendum weten zij eigenlijk niet waar zij ja of nee tegen zeggen.

De heer Tekir zegt dat de vraag is hoe de voorlichting terechtkomt bij mensen. Het is belangrijk de voor- en nadelen te schetsen zodat mensen goed kunnen kiezen. Jammer dat DG niet de waarde van een referendum inziet.

De heer Van Willigen verwijst naar de uitspraak van de heer Van de Brule dat de meeste mensen nette mensen zijn. Hij pleit voor stevig handhaven en duidelijkheid over wat het kost als je een zak afval in de container gooit.

De heer Oostrum merkt op dat het aantal kilo's restafval teruggedrongen moet worden. Er wordt veel over de techniek gesproken maar het gaat om mensen motiveren, voorlichting en dergelijke, ook voor laaggeletterden. Hij heeft in een andere gemeente gezien dat een vuilcontainer geadopteerd kan worden. Misschien is dat een goed idee. De techniek vindt hij prima. Hij vindt het lastig om deze vragen in een referendum voor te leggen aan de burgers.

De heer Ploeg sluit zich voor een groot deel aan bij de vorige spreker. Hij staat positief tegenover het stuk. Bewustwording en cultuurverandering zijn belangrijk. Aan burgers laten zien dat afval waarde kan hebben. Een beter milieu begint bij jezelf. De burger moet zelf ook meedoen. Bijplaatsingen kan ook door een stukje onwetendheid zijn. Communicatie is belangrijk. Hij vraagt de wethouder welke kostenstijging hij voor de burgers acceptabel vindt als men voor iedere zak afval moet betalen.

Mevrouw Hamann merkt op dat haar fractie voor nascheiding was. Er zijn bedenkingen bij het pasjessysteem en diftar omdat veel mensen er een probleem mee hebben. Andere steden hebben het afgeschaft omdat er afval gedumpt werd. Controle is hard nodig. Zij vraagt of Gorinchem nog kan ontkomen aan het aan pasjessysteem nu de andere gemeenten al hebben ingestemd met het systeem. Een referendum is wel een grappig idee maar niet te doen want het gaat over meer gemeenten. Het lijkt erop dat het ingevoerd gaat worden. Ze houdt haar hart vast voor het dumpen en hoopt dat meldingen opgevolgd worden.

Wethouder Van der Geest bedankt voor de bijdragen. Ieder heeft de ambitie om naar minder kilo's te gaan en de afvalstoffenheffing beheersbaar te houden. Het aantal kilo's moet drastisch verminderen want de verwerkingskosten blijven stijgen. Tijdens het VNG-congres zijn moties ingediend over het steviger inzetten op producentenaansprakelijkheid. Uiteindelijk is 70% van het restafval grondstof. He is een goed idee om de huisvuilwagens te gebruiken als reclamezuil. Diftar zonder pasjes is niet mogelijk. Grof afval wat thuis opgehaald wordt is slecht te scheiden. Het is beter als het naar het ABS gebracht wordt.

De heer Van Santen meent dat er ook diftar mogelijk is zonder pasjes.

Wethouder Van der Geest hecht aan een prikkel dat mensen hun afval naar het ABS brengen. Er komt een technische oplossing voor de volle containers en de poortwachter zal goede instructies krijgen en zal getraind worden. De communicatie wordt zeker geïntensiveerd met aandacht voor de verschillende doelgroepen.
Zwart op wit zal vastgelegd worden waar de gft-containers komen te staan voor de binnenstad en hoogbouw. Naast de vaste kosten is 15% variabel. Hoe minder restafval je levert hoe minder je betaalt. Naar aanleiding van de suggestie inzake een referendum zegt de wethouder dat een enquête uitwees dat 60% het eens is met het pasjessysteem. Hij ziet een referendum niet zitten. De gemeenteraad kan zelf prima een besluit nemen. Er kan bijplaatsing ontstaan maar met voorlichting en handhaving kan dat aangepakt worden. Het is nu ook al een probleem. Na de I&O-sessie is er ook naar gekeken en binnenkort komen er stickers bij hotspots. Er zal bestuursrechtelijk gehandhaafd worden.

De heer Tekir heeft verschillende aantallen gehoord in het kader van de enquête. Hij vraagt of de wethouder de uitkomsten van de inwoners van Gorinchem kan delen met de raad. Dat is geen referendum maar wel een indicatie. Handhaving en flankerend beleid is nog geen radicale omslag. Hij vraagt of de wethouder echt gelooft dat het werkt. Er is een groep die continu dumpt. Hoe pakken we die groep aan? Handhaven met een fluwelen handschoenen helpt niet.

De heer Van Willigen merkt op dat de uitkomst van de enquête representatief was voor de inwoners van Gorinchem.

Wethouder Van der Geest kan de enquête wel uitsplitsen maar deze was wel representatief. 65% van de respondenten in Gorinchem is het eens met het pasjessysteem. Verzwaring van toezicht, handhaving en boetes zal zeker gebeuren, ook in de richting van ondernemers. Er zullen overigens altijd mensen zijn die afval dumpen. De kans moet zo klein mogelijk gemaakt worden. Gedragsverandering is nodig, vooral in Gorinchem West en in de hoogbouw. In Hardinxveld-Giessendam heeft men geen last van bijplaatsingen. Het gaat om een cultuur van aanspreken en aanspreekbaar zijn. De suggestie inzake het adopteren van een container is een interessant idee. Extra kosten restafval: de vaste voet wordt lager en voor diftar is het variabel. In veel gemeenten werkt het goed. Dit zijn de enige stappen die werken, meer recycling en een beheersbare afvalstoffenheffing. De wethouder heeft weinig alternatieven gezien en hoopt hiermee verder te kunnen. Of pasjes of diftar het beste werkt, we kunnen niet onder diftar uit komen als we de doelstellingen willen behalen. Hij kan geen antwoord geven op de vraag of we meer bijpaatsingen krijgen na diftar of na invoering van de pasjes. Op de vraag of er nog een keus is als de andere gemeenten hebben ingestemd zegt hij dat het wel een probleem is als Gorinchem afwijkend reageert. Er is veel onderzoek gedaan en het is lastig uit te leggen aan de stad.

De voorzitter stelt vast dat het voorstel geagendeerd zal worden als bespreekstuk. Hij roept de fracties op in de raadsvergadering niet hun betogen te herhalen maar zich met name te richten op eventuele amendementen en moties. De wethouder heeft toegezegd dat uitkomsten van de enquête voor de raadsvergadering met de raad te delen.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.